

Trăilă Cernescu*Centrul de Sociologie Urbană și Regională*

Creșterea populației – în general – a avut o influență importantă și asupra arhitecturii în sensul că a determinat creșterea volumului construcțiilor în general și a construcțiilor de locuințe în special. Construcțiile sunt destinate să reziste pentru câteva generații. Printre primele probleme care apar este și aceea dacă o clădire corespunde sau nu scopului pentru care a fost destinată. O altă viață începe după o generație sau două – după ce toată lumea a uitat dacă clădirea a dat rezultate bune sub raportul costului, al confortului și al peisajului public în general. Clădirea este considerată – în unele situații – ca o operă de artă față de care se elaborează opinii diferite. Arhitectura modernă există datorită creației individuale care – în România – ar trebui să fie personalizată pentru marele public.

Arhitectură și expresivitate

Se consideră – tot mai mult – că arhitectura viitoare are nevoie nu numai de arhitecți ci și de artiști plastici precum și de specialiști în domeniul științelor sociale: sociologi, psihologi etc.

Multe clădiri simbolizează funcții administrative, guvernamentale, anumite aspirații comunitare și/sau religioase. Noile forme arhitecturale pot fi expresive numai în strânsă colaborare cu anumite discipline, în special cu tehnica avansată a construcțiilor.

În numele simbolismului, există posibilitatea să fie încălcate o serie de principii cunoscute ale ingineriei construcțiilor, precum și a cerințelor funcționale.

Se pune întrebarea dacă trebuie să existe sau nu un schimb „organic” între geniul creator individual și spiritul vremii. Există și interogații referitoare la faptul dacă ordinea arhitectonică este compatibilă cu libertatea. Dacă ne gândim la faptul că nu poate exista libertate fără

ordine, fără o domnie a legii, atunci răspunsul este pozitiv.

Relația om – arhitectură

Se apreciază și în bună măsură este adevărat că legăturile oamenilor față de creația arhitecturală au slăbit în intensitate față de trecut, când mediul construit a avut o influență mai mare asupra sentimentului de permanență și localizare a omului. Ritmul evoluției socio-economice – în general – explică multe din cauzele scăderii legăturilor noastre cu mediul fizic. Rarefierea relațiilor omului cu locul merge în paralel cu trunchierea relațiilor sale cu lucrurile. În prezent individul este pus în situația de a-și făuri sau rupe – după caz – mai repede decât înainte, legăturile sale cu spațiul construit, trebuind să-și caute alt loc în alt spațiu la care urmează să se adapteze mai mult sau mai puțin.

Expansiunea noutății amenință orice birocrație și determină trecerea la o nouă formă de organizare în domeniul

administrației, denumită de Alvin Toffler „adhocrație”. Lumea are nevoie de un ansamblu de mijloace pentru a face ca mediul să corespundă necesităților traiului său.

În general, oamenii abordează problemele spațiului construit cu ajutorul unor modele. Un model reprezintă un ansamblu ordonat de proiecte și ipoteze privitoare la un sistem complex. Modelul este o încercare preliminară de a ameliora reprezentările noastre.

Și aceasta pentru că arhitectul are nevoie de informații cu caracter sociologic, psihologic și antropologic. Această cerință vine din faptul că arhitectul este pus în situația de a căuta răspunsuri și rezolvări adecvate pentru satisfacerea nevoilor sociale. Aici se impune a fi relevat elementul pe care Vitruvius l-a numit „încântarea” sau emoția pe care arhitectura o provoacă omului.

Este necesară acceptarea vizuală emotivă nu numai în arhitectură ci în orice altă formă de artă. Poate fi acceptată o arhitectură care face abstracție de setea emoțională legată de împodobire și ornamentație? Este greu de susținut acest lucru.

Sunt specialiști care afirmă că trebuie să acceptăm faptul fundamental al necesității de a împodobi și îmbogăți decorativ arhitectura secolului XX. Cerința se spune că vine și din aceea că împodobirea și îmbogățirea decorativă sunt legate de emoțiile omenești.

Arhitectura ca imagine a societății

Comunicarea în arhitectură vizează o serie de relații fixe, statice și „ierarhice” de volum și spațiu. În această situație au apărut puncte de vedere conform cărora arhitectura contemporană n-ar trebui să se exprime mai mult prin

idei, semne, simboluri și scheme de circulație, decât prin modul mai „abstract” al volumelor și spațiilor ordonate formal.

O clădire trebuie să aibă capacitatea de a exprima idei și valori, pe lângă relații spațiale, fapt care contribuie la îmbogățirea vocabularului specific arhitecturii.

Întotdeauna clădirile au avut o menire. În societățile contemporane se apreciază că o clădire nu trebuie să intimideze, ci să fie o parte integrantă a mediului ambiant care să intensifice modul nostru de viață și să servească drept fundal bine argumentat pentru activitățile oamenilor.

În cursul istoriei arhitectura a reflectat convingerile și viața complexă a societății în care s-a dezvoltat. Realizările arhitecturale semnificative din perspectivă istorică și artistică, au constituit și reprezintă secvențe de imagini ale vieții care s-a desfășurat între zidurile cetății, precum și reflecții ale credințelor pe care le nutreau oamenii timpurilor respective.

Tot mai mulți specialiști consideră că arhitectura actuală trebuie să fie în concordanță cu idealurile și modul de viață al oamenilor pentru care aceasta înțează.

Scopul major al arhitecturii este de a realiza adăposturi pentru activitățile complexe ale omului, având însă și sarcina de a contribui la o îmbogățire a spiritului umanității, acceptându-i idealurile și integrându-se lor. Dacă credem în dreptul la libertate al individului, dacă respectăm demnitatea omului, atunci însușirile necesare pentru materializarea acestor convingeri trebuie să includă bucuria și frumusețea care trebuie să fie transpuse în creația de arhitectură.

Obiectivul principal al unei arhitecturi umaniste se apreciază că trebuie să-l reprezinte redarea cât mai sugestivă a demnității și individualității omului.

O arhitectură umanistă trebuie să răspundă unor cerințe sociale determinate în timp și spațiu:

- * să întrețină bucuria de a trăi;
- a. să susțină aspirația oamenilor către bunăstare;
- * să întrețină și să introducă ordinea în activitățile oamenilor;
- * să fie apropiată de realitate sau altfel spus să fie în conformitate cu scopurile pentru care a fost creată;
- * să țină seama de progresele realizate în tehnologia construcțiilor, pentru economisirea eforturilor și a resurselor;
- * să corespundă năzuințelor omului, astfel încât acesta să se simtă în siguranță; să stabilească raporturi de intimitate între oameni și cadrul construit.

Cunoașterea clădirilor sub aspectul stilului și a unor caracteristici ale vremii în care au fost realizate, constituie mărturie cu privire la calitatea lor.

Clădirile sunt amplasate într-un spațiu, public cu preponderență, fapt care necesită o succintă prezentare a problematicii sale, de altfel destul de complexă.

O perspectivă sociologică asupra construcțiilor publice

Fiecare grupă de construcții publice are o serie de caractere dominante care exprimă în plan urbanistic sensul și funcționalitatea lor reală.

Într-un oraș pot fi întâlnite o multitudine de construcții publice, care se disting și ies în evidență prin faptul că au

drept obiectiv satisfacerea cererilor de natură socială.

O accepțiune mai largă a construcțiilor publice ne trimite la următoarele tipuri de edificii: 1) administrative, 2) juridice, 3) sanitare, 4) culturale, 5) școlare, 6) artistice etc.

Fiecare din tipurile de edificii enumerate, dispune de o varietate de construcții cu destinații precise.

Din perspectivă socială se impune a fi menționat faptul că orice construcție publică implică o serie de avantaje în plan practic, dacă a fost realizată conform cerințelor impuse de funcționalitatea sa.

Aceasta înseamnă că atât construcțiile publice luate individual, cât și ansamblul lor, trebuie să contribuie la realizarea unor facilități, atât pentru populația care apelează la serviciile oferite, cât și pentru funcționarii care lucrează în sistemul respectiv.

Pe lângă aspectul pragmatic al construcțiilor publice trebuie menționate și caracteristicile estetice. Astfel, specialiștii apreciază că edificiile de acest gen este necesar să pună în evidență valoarea ansamblului și să semnifice expresiv activitățile pe care le reprezintă.

Specialiștii susțin că grupările de asemenea clădiri formează adevărate "cartiere administrative", situate în centrele orașelor.

O analiză științifică complexă a problemelor specifice sociologiei urbane din România și străinătate este realizată în lucrarea „Introducere în sociologia urbană” autor D. Abraham. Din perspectivă filozofică apreciem ca fiind interesante ideile exprimate de Gaston Bachelard în materialul „Casa din pivniță până în pod. Sensul colibei”, secolul XX nr. 1-2-3/1999.

Dar indiferent, de destinația clădirilor, estetica urbană este importantă

întrucât are un efect benefic asupra culturii și educației artistice a populației.

Asupra moralului populației acționează cu efecte pozitive frumusețea orașelor, care în multe cazuri conduce la un sentiment de prestigiu.

Estetica urbană are influențe benefice și din perspectivă materială. Orașele reprezentative din punct de vedere estetic exercită o mare putere de atracție asupra călătorilor și turiștilor care cheltuiesc bani și pentru vizitarea unor construcții publice. Urbaniștii americani spuneau în urmă cu câteva decenii că "frumusețea rentează". Pe de altă parte Raymond afirma că estetica unui oraș în loc să constituie o cheltuială somptuoasă, cum consideră multe municipalități (și chiar și mulți cetățeni), din contra, aduce beneficii orașului.

Sufletul și caracterul unui oraș sunt influențate puternic de estetica orașului, în care un rol important îl dețin și construcțiile publice, cu condiția să fie realizate după criterii arhitecturale solide și să fie reprezentative din perspectiva spiritualității unui popor, situație în care contribuie la ridicarea nivelului estetic al populației.

Cultivarea simțului frumosului contribuie în mod direct la formarea culturală a populației, în care administrațiile locale ale orașelor sunt implicate.

În studiul "Persoanele juridice de drept public" elaborat de Paul Negulescu în volumul I din Enciclopedia României se face următoarea precizare: "Când statul voiește să dea satisfacțiune unui interes general, creează un organism cu destinațiunea specială de a se ocupa de satisfacerea acestei nevoi a colectivității, stabilindu-i organele de conducere, determinându-i competența, punându-i la dispozițiune mijloacele prin care să-și poată ajunge scopul. Acest organism se

numește *serviciu public*. Așadar orice administrație lucrează prin servicii publice, "care sunt organisme administrative create de stat, județ sau comună, cu competențe și puteri determinate, cu mijloace financiare procurate din patrimoniul general al administrațiunii publice create, puse la dispoziția publicului cu destinațiunea de a da satisfacțiune, în mod permanent și continuu, unui interes general."

La nivelul Bucureștiului, ca unitate de viață socială de mare complexitate pentru România, construcțiile publice reprezintă un domeniu important și util atât pentru populația rezidentă în oraș, cât și pentru populația țării și chiar pentru vizitatorii străini, motiv pentru care considerăm utilă prezentarea unei imagini sociale asupra Bucureștiului.

O perspectivă socială asupra Bucureștiului

În primăvara anului 2002 absolvenții Facultății de Arhitectură „Ion Mincu” care au urmat cursul de Reabilitarea construcțiilor, au participat la realizarea unui sondaj de opinie axat – în principal – pe aprecierea socială a unor clădiri și a unor spații publice din București. Precizăm că reabilitarea este privită – în general – ca o abordare a proiectării existentului structurată pe principii conservative, asociate necesității adecvării la cerințe contemporane a unor clădiri vechi, îmbătrânite moral și deseori aflate într-o stare avansată de uzură fizică, abordare care se face fără a preciza conținutul concret al intervenției.

Peste $\frac{3}{4}$ din persoanele intervievate au menționat că sunt mulțumite și foarte mulțumite de faptul că locuiesc în București. Acest procent însemnat al persoanelor mulțumite poate fi explicat prin anumite aspecte sociale ale locuirii într-un oraș mare; de exemplu: multitudinea oportunităților, dinamica mai mare a vieții urbane, mândria de a

face parte din marea comunitate a Bucureștiului. Procentul de aproximativ 9% al persoanelor nemulțumite de faptul că locuiesc în București arată că avem de-a face cu probleme specifice marilor orașe. Foarte probabil că în viitorul

apropiat persoanele care se vor muta din București în alte localități din România sau vor pleca din țară pentru a se stabili în străinătate vor face parte – în mai mare măsură – din rândul nemulțumiților.

Apreciem că ar fi interesantă părerea despre București a persoanelor

**

La întrebarea „Vă rugăm să ne spuneți cum apreciați calitatea traseului pe care-l parcurgeți (după cinci componente) cel

care nu locuiesc aici dar vizitează orașul cu o anumită frecvență, precum și opinia celor care locuiesc temporar în București (ex. studenți, elevi, militari etc.) Din această perspectivă considerăm că ar fi important și util pentru administrația orașului realizarea unui sondaj în căminele studențești.

Foarte probabil să existe și persoane care nu sunt interesate de modul cum arată orașul, sau ar dori să se îndrepte ceva însă nu văd cum.

**

mai frecvent în București?” s-au înregistrat următoarele răspunsuri:

Aprecierea traseului	Pozitiv	Negativ	Total
1. Calitatea străzilor	50,0	50,0	100,0
2. Calitatea trotuarelor	37,3	62,6	100,0
3. Comportarea populației	34,3	65,7	100,0
4. Cadrul construit	57,6	42,4	100,0
5. Aspectul estetic în general	54,5	45,5	100,0

Cadrul construit, aspectul estetic în general și calitatea străzilor sunt apreciate pozitiv în proporție de aproximativ 58%, 55% și respectiv 50%, în timp ce comportarea populației, calitatea trotuarelor dețin 34% și respectiv 37% din aprecierile pozitive.

Aceste date arată că Administrația orașului ar trebui să intervină pentru rezolvarea calității trotuarelor, în timp ce pentru comportarea populației responsabilitatea ar urma să fie extinsă la nivelul tuturor instituțiilor centrale și locale care au legătură directă și indirectă cu acest fenomen social de amploare nu numai la nivelul Capitalei, ci – apreciem noi – chiar la nivelul României.

Pe de altă parte considerăm că un sondaj de opinie pe probleme estetice ale

Bucureștiului ar avea menirea să scoată în evidență o serie de fațete (unele pozitive, altele negative) asupra cărora urbanistii ar trebui să intervină în viitor pentru a-i reda adevărata personalitate și individualitate.

Datele referitoare la aprecierea traseului parcurs arată că acesta se situează (prin cele cinci componente luate în studiu) sub nivelul pe care ar trebui să-l îndeplinească un oraș Capitală. Din răspunsurile primite la întrebarea „Ce reprezintă arhitectura pentru dvs.?” se constată deschiderea către acest domeniu, precum și aprecierea semnificației sale pentru populație:

„Emblema care evidențiază stilul unui oraș”

„Elementul de definire a spațiului în care locuiesc și își desfășoară activitatea oamenii”

„O formă de exprimare a omului în domeniul organizării și modelării spațiului”

„Arhitectura dă stil și frumusețe unei clădiri sau unui anumit spațiu”

„Modalitatea de a face ca oamenii să se simtă în largul lor, ca în natură”

„Un element esențial în cadrul confortului pe care trebuie să îl asigure mediul ambiant din oraș”.

Clădirea Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București este apreciată ca reprezentativă, din următoarele perspective:

*Stilul arhitectural

70%

*Mărimea construcției din perioada realizării 56%

* Amplasarea în zonă

71%

Stilul fațadelor place pentru că ele sunt amplu decorate și monumentale. Faptul că aproximativ 56% consideră clădirea Institutului de Arhitectură importantă prin mărimea ei pentru perioada realizării se datorează monumentalului și amplorii sale pentru perioada realizării.

Atunci când sunt întrebați oamenii dacă se gândesc la clădirea veche sau la cea nouă a facultății, răspunsurile au fost următoarele: aprox. 46% se gândesc la corpul vechi, 44% se gândesc la ambele corpuri și doar 3% se gândesc la corpul nou. Aceste procente ar putea fi explicate prin:

* orientarea corpului vechi care poate fi văzut din Piața Universității;
*stilul modernist al corpului nou, care place mult mai puțin oamenilor decât stilul tradițional cu decorații ample.

Considerăm ca relevante unele aprecieri pozitive în legătură cu clădirea Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”, motiv pentru care le prezentăm succint:

„Se încadrează în complexul arhitectural din zonă”

„Are o valoare istorică prin stilul neoromânesc”

„Fațada clădirii vechi este monument de arhitectură”

„Clădire de referință prin estetică și reprezentativitate”

„Reprezentativă pentru oraș și pentru perioada în care a fost realizată”

„Singura construcție neoromânească din zonă”

„Este reprezentativă prin monumentalitatea construcției”

La întrebarea „Dvs. considerați că str. Edgar Quinet dintre Arhitectură și Universitate ar trebui transformată în alee pietonală?” 84% au răspuns DA și 16% au răspuns NU.

Argumentele pentru transformarea str. Edgar Quinet în alee pietonală au următoarea configurație și structură:

„Pentru scoaterea din traficul auto a zonei și creării unor puncte de interes pietonal în vederea <liniștirii> zonei și punerii în valoare a cadrului arhitectural”

„Este îngustă iar mașinile parcate încurcă”

„Pentru poziția în oraș și semnificația sa pentru populație”

„Conservarea clădirii Universității.

Crearea unor spații de recreere, verdeață și afișaj”

„Str. Edgar Quinet fiind înconjurată de două facultăți ar trebui să fie animată doar de studenții iubitori de frumos și cărți”

„Deoarece ar da mai multă valoare acestor clădiri”

„Pentru că în prezent este o șosea și în același timp parcare, care strică aspectul plăcut dat de fântâni”

"Aglomerarea de mașini face imposibilă chiar și trecerea, cu atât mai mult răgazul"

"Da, pentru că poate fi și un spațiu pentru expoziții, concerte"

"Pentru păstrarea nepoluată a Universității, a Casei Capșa și a Institutului de Arhitectură"

"Este prea îngustă pentru circulația autovehiculelor, dar trebuie găsită o altă cale de legătură"

"Trebuie să constituie o zonă pentru studenți"

"Are amprenta istorică a locului și este o zonă turistică ce poate fi valorificată"

"Poluarea mașinilor afectează clădirile"

"Universitatea trebuie privită și merită"

"Pentru reducerea poluării și realizarea unui loc de eliberare spirituală"

"Se poate obține un spațiu foarte plăcut pentru studenți"

Cei care consideră că Str. Edgar Quinet ar trebui să aibă utilizarea actuală, aduc în sprijinul afirmației următoarele argumente:

„Parcaj important în zonă"

"Traficul mașinilor din zonă este și așa sugrumat"

"E nevoie de circulație auto"

"Carosabilul este necesar"

Persoanele care consideră că str. Edgar Quinet ar trebui închisă apreciază că în acest spațiu ar trebui să se găsească, în principal: 1. puncte de vânzare a cărții și 2. mici magazine cu obiecte vechi.

Lipsa mobilierului urban de calitate, simțită de persoanele intervievate conduce către necesitatea amenajării spațiului din punct de vedere urbanistic.

Pe de altă parte nevoia de spații pietonale cu locuri de (stat) odihnă și recreere în zona centrală și implicit amenajarea și organizarea unor parcări autorizate sau construirea unor clădiri destinate exclusiv acestui scop (ca de exemplu park-house-ul Ciclop) se face

simțită din răspunsurile celor care au apreciat aproape unanim ca pozitivă o eventuală transformare a străzii Edgar Quinet în alee pietonală dotată cu mobilier urban de calitate și puncte de vânzare a cărților.

Fântâna din fața Institutului de Arhitectură este apreciată pozitiv de aproximativ 67%, în timp ce aprecierea negativă vine din partea a 33% persoane investigate.

Exemple de răspunsuri pozitive cu privire la fântână:

„Se constituie într-o mică agoră, foarte necesară orașului, care nu are un spațiu de întâlnire"

"Este un punct de reper și are rol odihnitor"

"Este un loc de întâlnire, un reper în inima orașului"

"E frumos amenajată, e făcută cu gust și e bine realizată"

"Este simbolul ascensiunii, al aspirației către înalt"

"Reprezintă un simbol care îmbunătățește și mai mult imaginea zonei; este un loc bun pentru a sta pe loc și a privi"

"Când funcționează fântâna pune în valoare spațiul"

"Înviorează atmosfera, este în ton cu fațada Institutului de Arhitectură și reprezintă un loc de unde poți privi cele două clădiri"

"Animă spațiul și este deja un punct de referință pentru locuitorii Capitalei"

"Dă o notă de curățenie, adună tinerii și se potrivește cadrului"

"Are aport în mobilarea spațiului și are funcție de reper"

"Orice fântână este un lucru bun"

Exemple de răspunsuri negative cu privire la fântână:

„Utilă temporar și are design modest"

"Este mereu murdar în jurul ei și se strâng o mulțime de persoane"

necivilizate”

„Este urâtă. Putea fi construită o fântână pe verticală într-o formă suplă”

„Este neîngrijită, banală, urâtă”

„Nu se potrivește în ansamblul arhitectural”

„Un loc de adunare negativist”

„Nu concordă cu stilul clădirilor”

„Nu e foarte bine întreținută”

„Nu are nici un rost și nu reprezintă nimic din punct de vedere al mobilierului urban”

Se constată – din răspunsurile prezentate – că numai o parte din acestea se referă la fântâna ca atare, existând o serie de răspunsuri care vizează contextul de ansamblu pornind de la calitatea oamenilor din zonă și ajungând la modul de administrare și îngrijire a spațiului urban analizat.

Aproximativ 75% din persoanele intervievate au observat faptul că a fost renovată clădirea Institutului de Arhitectură. Lucrul este pozitiv deoarece „înseamnă că într-adevăr clădirea este privită și admirată, fie și numai pentru că a devenit mai albă și se citește mai bine în peisajul gri al centrului”.

Răspunsurile la întrebarea „Cine credeți că ar trebui să se ocupe de renovarea clădirilor reprezentative pentru orașul București?” arată că de această problemă ar trebui să se ocupe – în principal – Primăria Bucureștiului, dar și primăriile de sectoare, într-un parteneriat public-privat.

La întrebarea „Vă rugăm să enumerați 3 clădiri (din zona centrală) pe care dvs. le considerați reprezentative pentru București și de ce?” s-au înregistrat următoarele răspunsuri:

„Sediul CEC” pentru „Echilibru, arhitectură și reprezentativitate pentru perioada în care a fost construit”

„Hotel Ambasador” pentru „Front interbelic valoros, coerent și

reprezentativ pentru axa centrală a orașului”

„Ministerul Agriculturii” pentru „Monumentalitate și faptul că reflectă sursele de formare ale primilor arhitecți români”

„Ateneul Român” pentru „Arhitectură, poziție, stil, armonia construcției, istoricul său și importanța pentru artă <aici se aude muzica>, clădire frumoasă cu semnificație culturală și linie antică”.

„Casa Centrală a Armatei” pentru „Program reprezentativ, monumental bine compus și amplasat, pentru originalitate și pentru că este o bijuterie a arhitecturii românești”.

„Palatul Regal” Muzeul de Artă pentru „Stil, prezență în zonă și pentru că este o construcție care marchează pozitiv aspectul orașului și reprezintă o realizare deosebită în domeniul arhitecturii”

„Universitatea și Institutul de Arhitectură” pentru „Stilul arhitectural și pentru faptul că reprezintă centre educaționale și de formare culturală a tinerilor”

„Biserica Sf. Gheorghe” pentru „Stil și importanță istorică”

„Primăria Capitalei” pentru „Arhitectura românească”

„Muzeul Țăranului Român” pentru „Arhitectură”

„Clădirea Parlamentului” pentru „Mărimea ei și remume”

„Biserica Sf. Elefterie” pentru „Echilibru, armonie și culoare”

„Biserica Stavropoleos” pentru „Vechime, frumusețe și faptul că este o bijuterie cu semnificație religioasă”

„Hanul Solocolu” pentru că este „Prima locuință colectivă (1859) din București, în stil oriental”

Au mai fost menționate următoarele clădiri ca fiind reprezentative pentru București:

- Palatul Telefoanelor
- Biblioteca Centrală Universitară
- BANCOREX (lângă CEC)
- Complexul Colței
- Muzeul orașului București
- Mănăstirea Antim
- Muzeul Antipa
- Banca Comercială Română
- Banca Națională a României
- Facultatea de Drept
- Palatul Știrbei
- Muzeul de Istorie, fosta Poștă
- Ministerul de Externe din Piața Victoriei
- Hanul lui Manuc
- Palatul de Justiție
- Patriarhia Română

Scurta enumerare a unor clădiri apreciate ca reprezentative pentru București arată sensibilitatea mai mare a unei părți importante a populației față de ceea ce s-a construit în secolele XIX și prima parte a secolului XX față de realizările relativ recente din domeniul arhitecturii.

La întrebarea „Ce părere aveți despre ștergerea scrierilor de pe pereții Universității și ai Institutului de Arhitectură?” s-au înregistrat 88.7% răspunsuri pozitive și 11.3% răspunsuri negative.

Pentru exemplificare redăm o parte din răspunsurile apreciate ca semnificative atât din punct de vedere pozitiv, cât și negativ.

Răspunsuri pozitive:

- „S-a recuperat aspectul inițial al fațadei”
 - “Scrierile induceau: murdărie, dezordine, barbarism”
 - “Era un aspect estetic neplăcut”
 - “Au fost poluate scrierile din Decembrie 1989 cu tot felul de obscenități”
 - “Dădeau o impresie proastă de primitivism și inestetic”
 - “Viața merge mai departe. Scrierile știrbeau din valoarea monumentelor”
 - “Pentru că nu era civilizată scrierea, era barbară”
 - “Nu se scrie pe pereți”
 - “Pentru că este un ansamblu monumental (Universitatea și Institutul de Arhitectură) și nu trebuie ponegrit ansamblul”
 - “Zidurile unei clădiri nu reprezintă locul unde să-ți exprimi opiniile”
 - “Acum nu mai arată a gang periferic”
 - “Pentru a păstra frumusețea construcțiilor”
 - “După 12 ani de la Revoluție era cazul să capete un aspect civilizată”
 - “Stricau aspectul clădirilor și dădeau impresia de murdărie verticală”
 - “Se pierdea frumusețea fațadelor”
 - “Era o poluare vizuală. Istoria se scrie altfel”
 - “A redat aspectul și demnitatea clădirilor”
 - “Clădirile trebuiau văzute de lume cum au fost, nu cu <decorație de conjunctura>”
 - “Din punct de vedere estetic e o profanare să scrii pe monumente”
- Răspunsuri negative:
- „Aveau o legătură cu istoria orașului”
 - “Reprezentau o urmă palpabilă, o pisanie a Revoluției”
 - “În contextul istoriei post-decembriste era esențial să fie păstrate”
 - “A fost o acțiune tendențioasă”

Reținem faptul că din totalul persoanelor intervievate aproximativ 89% au fost de acord cu ștergerea scrierilor de pe pereții Universității și ai Institutului de Arhitectură și 11% au fost împotriva. Ideea de bază este aceea că populația susține în proporție majoritară ordinea și păstrarea aspectului inițial al clădirilor, nefiind de acord cu inscripționările pe fațade.

La întrebarea „Cum apreciați Discul amplasat în Piața Charles de Gaulle (fosta Pța Aviatorilor)?” au fost consemnate următoarele răspunsuri:

- a) pozitiv 22,2%
- b) negativ 44,4%
- c) NS/NR 33,3%

Răspunsuri pentru aprecierea negativă:

„Nepotrivire pentru scara locului, simbolistică nerelevantă, tratare artistică superficială”

„Inabilitate între expresie și material”

„Nu accentuează spațiul pieței”

„Nu are nici o valoare, nici estetică, nici istorică”

„Nu leagă cu statuia Aviatorilor”

„Seamănă cu un nasture”

„Pueril cașcaval de bronz”

„Nu sugerează mesajul pentru care a fost realizat”

„E ca o <balegă> verticală ciugulită de ciori”

„Nu corespunde spațiului unde este amplasat”

„Nu e destul de mare ca să fie interesant acolo”

„E urât și nu are semnificație”

Răspunsuri pentru aprecierea pozitivă:

„E nevoie de un obiect de artă și obiectul e reușit”

„Este proiectat inspirat și e bine realizat”

„Rămâne în memorie odată văzut”

„Bine gândit plastic și bine amplasat în spațiu”

„În goana autobuzului vezi o operă de

artă”

„Atrage atenția prin aspectul frumos și interesant”

La întrebarea „Ce lucrare apreciați că ar fi reprezentativă pentru București?” s-au înregistrat următoarele răspunsuri:

„Nu există în acest moment o lucrare reprezentativă”

„Un monument al ctitorului orașului – Bucur”

„Fântâna Miorița (sub o nouă formă – apropiată, amplasată în Pța Victoriei – piață nestăpânită”

„Un monument al Revoluției din 1989”

„Coloana Infinitului”

„Catedrala Neamului”

„Curtea Veche”

„Palatul CEC”

„Intercontinental și Teatrul Național”

„O statuie a lui Brâncuși care deși are puține legături cu Bucureștiul reprezintă România, sau ar trebui”

„Eliminarea într-un fel sau altul a Casei Poporului”

„Un complex cultural gen Pompidou”

„Renovarea centrului istoric din zona Lipscani și închiderea accesului auto”

„Existența statuii Aviatorilor”

„În viitor ar trebui să apară triada Eminescu-Creangă-Caragiale în locul statuii Lenin”

„Statuia Unirii”

„Un centru universitar cultural”

„Vechea lucrare a <Kilometrului zero>”

„O lucrare de artă monumentală referitoare la întemeierea orașului”

„O fântână cu lumini colorate în fața Bibliotecii Centrale Universitare”

„Primăria Capitalei”

„Palatul Parlamentului”

„Arcul de Triumf”

„Statuia Mareșalului Antonescu”

„Fântânile de pe Bd. Decebal”

„Lupoaița”

„Statuia lui Mihai Viteazul”

„Statuia Aviatorilor și Arcul de Triumf”

În legătură cu locul unde ar trebui amplasată această lucrare există mai multe puncte de vedere:

- „Piața Victoriei”
- „Piața Universității”
- „În Piața Universității și alveola Facultății de Arhitectură „Ion Mincu”
- „Într-o zonă cu mult spațiu în jurul ei”
- „În zona centrală a orașului”
- „În Pța Victoriei pe care poate ar umaniza-o”
- „În centrul istoric”
- „În zona veche din Pța Unirii”
- „În zona Curtea Veche – Hanu lui Manuc”
- „În fața Teatrului Național”
- „În parcul Izvor”
- „În fața Templului Coral”

La întrebarea „Vă rugăm să ne spuneți prin ce se evidențiază Bucureștiul ca oraș și capitală a României?” s-au înregistrat răspunsuri atât pozitive cât și negative.

Aspecte pozitive:

- „Prin mărime, centru universitar, cultural, politic și economic”
- „Prin parcurile sale și clădirile monumentale”
- „Oraș mare cu o populație numeroasă”
- „Cred că prin arhitectura vechilor clădiri din Centrul Capitalei”
- „Este un oraș aerisit din punct de vedere al construcțiilor”
- „Capitală înverzită, dezvoltată urbanistic pe orizontală, iar lucrările de arhitectură – majoritatea tot pe orizontală – sunt gândite bine ca volume”
- „Amestec de stiluri arhitecturale, tipuri umane, din punct de vedere al tipurilor de civilizație”
- „Prin zona construită în perioada interbelică”
- „Biserici și construcții în stil brâncovenesc”
- „Prin clădiri monumentale vechi, clădiri de birouri, sedii de firme ce au început să aibă un aer occidental”

„Prin numărul mare de construcții deosebite din perioada interbelică dar și prin monumente de arhitectură”

„Prin stil (i se cuvine numele de „Micul Paris”) ca și de oraș al bucuriei dacă poate fi făcută o legătură semantică”

Aspecte negative:

- „Aglomerat, murdar și neîngrijit, aspecte pentru care sunt vinovați edilii și locuitorii orașului”
- „Mizerie a relațiilor între cetățeni”
- „Dispreț al ordinii și tradiției față de valorile civismului. Invazia alogenilor interni și externi”
- „Dezordine arhitecturală în construcții și lipsa oricărui viitor în privința circulației auto (a poluării traficului)”
- „Prin murdărie, gunoi etc.”
- „La ora actuală prin construcțiile abandonate după Revoluție”
- „Capitala țării noastre are aspectul unui oraș după un bombardament”
- „Clădiri opulente și populație săracă. Magazine luxoase cu oameni cerșind la intrare”

În prezent imaginea populației despre București este prea puțin coerentă și clară. Acest lucru se datorează – în principal – și faptului că nu există un program concret de dezvoltare a aglomerației urbane a Capitalei.

Pentru arhitectura Bucureștiului a fost evidențiată calitatea cartierelor interbelice și a bulevardelor din acea perioadă. De asemenea a fost evidențiată pozitiv existența parcurilor și a scuarurilor amenajate.

La partea negativă au fost menționate: lipsa parcurilor, a amenajărilor de spații publice moderne, a proastei întrețineri a fațadelor. De asemenea a fost scoasă în relief și o carență formativă manifestată prin lipsa atragerii și motivării populației care are lacune privitoare la educația civică.

Din materialul prezentat precum și din alte studii sociologice relativ recente a reieșit că este nevoie de construcții publice care să fie reprezentative din perspectivă socială și estetică.

Construcțiile publice sunt relevante sub aspectul nivelului de dezvoltare economică precum și din perspectivă culturală.

Organizarea spațială a orașului din perspectiva construcțiilor publice și a serviciilor pe care le adăpostesc trebuie realizată după norme științifice și criterii sociale bine consolidate, situându-se dincolo de incidența politicului, cel puțin în privința configurației urbane și a dotării orașului cu elementele necesare vieții cotidiene.

Studiul noțiunii de interes va permite o mai bună cunoaștere a sistemului de valori actuale. Configurația aspirațiilor este în relație directă cu sistemul economic și cultura proprie unei anumite societăți.

Efectele sociale negative afectează motivația și capacitatea de acțiune reformatoare a colectivității, reprezentând - în mare măsură - sursa potențială de tensiuni care distorsionează raționalitatea întregului proces, inclusiv în sfera funcționalității construcțiilor publice.

Construcțiile publice ne trimit la finalitatea lor care prezintă o mare

complexitate pentru viața socială, având în această poziție un rol major pentru populație.

Din studii recente realizate de CURS se desprinde ideea că sunt necesare noi tipuri de dotări și servicii cu o viziune modernă asupra organizării. Organizarea modernă a serviciilor publice este necesară întrucât acestea sunt - în mare măsură - semnificative pentru nivelul de dezvoltare al societății românești și relevante pentru spiritualitate în general.

Apreciem ca utilă analiza științifică a afirmației conform căreia „Administrația satisface cele mai importante interese generale ale

colectivității, prin servicii publice înzestrate cu puteri și mijloace menite să realizeze scopul urmărit” (Stabilimentele publice și de utilitate publică de Julian Peter în „Enciclopedia României”, vol. I, 1938).

Sondajul scoate în evidență faptul că trebuie întreținute, îngrijite și conservate acele locuri, edificii de calitate, de la locuri publice până la simboluri și că trebuie investit în cultură și educație în paralel cu investițiile care se impun a fi făcute pentru rezolvarea unor probleme stringente: străzi, trotuare, parcări, locuri publice, reabilitare a clădirilor și reamenajare a spațiilor urbane.

BIBLIOGRAFIE

Abraham, D.(1991) Introducere în sociologia urbană, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

Axenciuc, V. (1996) Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice 1859-1947, vol II Agricultura, Editura Academiei Române, București.

Axenciuc, V.(1981) Penetrația capitalului străin în România până la primul război mondial, în Revista de Istorie 34/5, 1981.

Bădescu, I. (1996) Istoria Sociologiei- Teorii contemporane, vol. I, ed. Eminescu, București. Chirot, D.1978 Social Change in Romania, în Jowit, K.(coord.),

- Social Change in Romania 1860-1940, Berkeley.
- Constantinescu, N.N., (1997) Istoria Economică a României de la începuturi până la cel de-al doilea război mondial, Editura Economică, București.
- Golopenția, A. (1940) Starea culturală și economică a populației rurale din România, în Revista de Igienă Socială, nr. 10/1-6
- Halus, R. (1981) Unele date privind structura socio-economică a populației României în anul 1948, în Studii de statistică, București.
- Hitchins, K. 1994 Rumania 1866-1947, trad. rom. 1996, ed. II 1998, Humanitas, București
- Lovinescu, E. 1924, 1926, 1997 Istoria civilizației române moderne, reeditare Editura Minerva, București, 1997.
- Manoilescu, M. (1943,1997) Rostul și destinul burgheziei românești, editura Cugetarea, București , reeditare Editura Athena,1997
- Manuilă, S. Georgescu, C.D. (1937)Populația României, București
- Ornea, Z. (1997) Prefață la Eugen Lovinescu, Istoria civilizației române moderne, Editura Minerva, București, 1997
- Papacostea, C. (1935) În Ștefan Zeletin: Însemnări privitoare la viața și opera lui, în Revista de filozofie, 20/3.
- Pavel, D. (1997) Prefață la M.Manoilescu, Rostul și destinul burgheziei românești, ediția 1997, editura Athena.
- Puia, I. (1981) Capitalul străin în economia României în deceniul premergător celui de-al doilea război mondial, în Revista de Istorie, nr.34/8
- Zeletin, Șt. (1925,1997) Burghezia română. Originea și rolul ei istoric., București 1925, reeditare editura Nemira, București, 1997.
- Zeletin, Șt. (1927, 1997) Neoliberalismul, București 1927, reeditare, editura Nemira, București, 1999

Abstract

Population growth had an important influence on architecture, as it determined increasing of construction volume, especially houses. Built houses are meant to endure for few generations. One of the problems is the function of building space as it was initially conceived. Another lifespan usually starts after one or two generations – after people forgot whether the building had good results in terms of cost, comfort and general public landscape. Often times the building is considered as an artistic object which fosters different opinions. In this article we try to present some of the public opinion regarding certain architecture works having been achieved during long time in Bucharest.